

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-44
Karar Sayısı : 12-24/675-195
Karar Tarihi : 03.05.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ali Fuat KOÇ, Gülçin DERE, Bahar ERSOY

C. BAŞVURAN : Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş.
Cumhuriyet Mah. E-5 Yanyol No:11 Kartal/İstanbul
- Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş. Bayileri

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş. tarafından TOYBİS ve/veya T-Rnet sistemi üzerinden birtakım bilgilerin bayilere sunulmasının, bayiler arası kritik bilgilerin paylaşımını sağlayarak rekabet ihlalini kolaylaştırıcı eylem niteliğinde olduğu iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılmakta olan bir soruşturma kapsamında bazı Toyota bayilerince yapılan yazılı savunmada, Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş. (Toyota)'nin, Toybis isimli intranet sistemi üzerinden hangi bayinin, hangi modelde tahsisatına kaç araba gideceğinin bayiler tarafından görülebildiği, bu sistem üzerinden bayilerin birbirlerinin günlük filo ve perakende satış adedi verilerine de ulaşabildiği iddia edilmiştir. Ayrıca belirtilen veriler üzerinden yapılacak hesaplamalar ile rakip bayilerin hedeflerini, hedef tutturma oranlarını ve pazar paylarını tespit etmenin mümkün olduğu; söz konusu bilgilerin intranette Toyota tarafından yayınlanıyor olması nedeniyle bayilerin hiçbir zaman için kendi aralarında hedeflerine, tahsisatlarına, hedef tutturma oranlarına ve satış miktarlarına ilişkin bireysel bilgi paylaşımında bulunma ihtiyacı hissetmediği ileri sürülmüştür.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Halen devam etmekte olan bir soruşturma kapsamında yapılan yazışmalarda yer alan bazı ifadelerin neden olduğu şüphe üzerine hazırlanan 14.03.2012 tarih ve 2011-4-116/BN-03 sayılı Bilgi Notu görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 25.04.2012 tarih ve 2012-4-44/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** Önaraştırma Raporu'nda; inceleme konusuna ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırılık teşkil edecek bir husus tespit edilmediğinden, soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Bir soruşturma kapsamında Toyota tarafından Kuruma gönderilen bir yazı ile bazı bayilerin anılan soruşturmaya ilişkin yazılı savunmalarındaki ifadelerinin birbiri ile çelişkili olduğunun anlaşılması nedeniyle; dosya konusu önaraştırma kapsamında, Toybis ve/veya T-Rnet sistemleri üzerinden bayilerin diğer bayiler hakkında görebildikleri verilerin niteliği incelenmiştir.

12-24/675-195

- (6) Yapılan incelemelerde öncelikle, bayilerin yaptıkları satış doğrultusunda gün içinde düzenledikleri tüm faturaları Toybis ve/veya T-Rnet sistemlerine girmelerinin zorunlu olduğu, fatura detaylarının yalnızca Toyota tarafından görülebildiği ve faturaların diğer bayiler tarafından görülebilmemesinin mümkün olmadığı tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle, bayiler bahsi geçen sistemler aracılığıyla diğer bayilerin uyguladığı nihai satış fiyatı bilgisine ulaşamamaktadırlar.
- (7) Öte yandan dosya mevcudu bilgilere göre, yıllık bazda toplam hedef, bayinin bir önceki yıldaki satış performansı ve hedef tutturma oranı gözetilmek suretiyle, Toyota ile her bir bayinin ayrı ayrı yaptığı görüşmeler neticesinde gizli olarak belirlenmekte ve belirlenen hedeflerde aylık bazda bazı kırılımlar söz konusu olabilmektedir. Buna göre, yıllık olarak mutabık kalınan satış hedeflerine ulaşabilmek için bayilere araç tahsis edilmektedir. Tahsis edilen araçlar ilk başta anlaşılan oranlara uygun olmakla birlikte, daha sonra tahsisat bilgileri değişebilmektedir. Şöyle ki, bayiler sonradan tahsisat içeriğini değiştirmekte veya araçların havuza aktarıldığı güne kadar tahsisat değişikliği yapmakta serbesttirler. Diğer bir ifadeyle, bayiler isterlerse tahsisat haftası ve sonrasındaki hafta içerisinde sevk talebinde bulunarak araçları satın alıp stokuna geçirebilir veya satın almadıkları araçları bu sürenin sonundaki Cuma günü Toyota araç havuzuna aktarabilirler. Böylece bayinin tahsisatında olmakla birlikte bayi tarafından satın alınmayan araçlar havuza aktarılır ve diğer bayiler ise söz konusu araçları havuzdan kendi tahsisatlarına istedikleri zaman alabilirler. Bu noktada, “perakende araç havuzu” başlıklı belgede yer aldığı üzere, araç havuzunda yer alan araçların model adı, model kodu, renk, model yılı, model bazında havuzda bulunan araç sayısı belirtilmek suretiyle tasnif edildiğinin belirtilmesinde fayda bulunmaktadır.
- (8) Bununla birlikte, söz konusu sistemler üzerinden havuzdaki araçların önceden hangi bayinin tahsisatında yer aldığına dair herhangi bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Ayrıca, “perakende araç havuzu” başlıklı belgeden, havuzdaki araç adedinin 10’dan fazla olduğu durumlarda, söz konusu araç adedinin tam olarak rakamsal değerine yer verilmediği, bunun yerine “10 ve üzeri” yazılması ile yetinildiği görülmektedir. Havuzdaki araçların bayiler tarafından kendi tahsisatlarına eklenmesi durumunda ise, araçlar aynı gün içinde veya bir sonraki gün, aracı havuzdan alan bayinin stokuna geçmektedir. Bu bağlamda, bayi stoku, Toyota tarafından bayiye fatura edilmiş, ancak bayi tarafından henüz müşterilere satılmamış araçları ifade etmek için kullanılmaktadır. Sektörün özelliklerine göre ise, bayilerin aylık araç satışının belirli bir oranını stok olarak tuttukları bilinmektedir.
- (9) Diğer taraftan, söz konusu sistemler üzerinden, bayilerin birbirlerinin günlük perakende ve filo satış adetlerine ilişkin verilere erişilebilmelerinin mümkün olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, günlük araç satış adetlerine ilişkin verilere erişebilen bayilerin söz konusu sistemler aracılığıyla diğer bayilerin stok adetlerine erişemediği gerek Toyota yetkilileri, gerekse iddia sahibi bayi yetkilileri tarafından teyit edilmiştir. Dolayısıyla Toyota ile her bir bayi arasında tespit edilen bu rakamların gizli olduğu kanaatine varılmış ve yapılan incelemelerde Toybis ve/veya T-Rnet sistemlerinin, stok adetlerine ilişkin verilerin bayiler arasında paylaşılmasını sağlamadığı anlaşılmıştır.
- (10) İnceleme konusu sistemlerdeki kalan tahsisat bilgisi ekranından, herhangi bir anda henüz sevk talebi yapılmamış olarak bayilerin üzerinde ve havuzda bulunan araç tahsisat adedinin görülebildiği tespit edilmiştir. Böylece kalan tahsisat bilgisinden geleceğe yönelik olarak (yaklaşık 5-6 haftaya ilişkin) bayi bazında tahsis edilmiş araç bilgisine ulaşılabilmektedir. Nitekim önaraştırma kapsamında görüşme gerçekleştirilen bayi yetkililerinden alınan ve “yetkili satıcı bazında kalan tahsisat bilgisi” ekranını içeren belgeden; model bazında tarama yapılması durumunda, o modelde araç tahsis edilmiş bayilerin adları ile model rengi ve stok giriş tarihi gibi bilgilerin görülebildiği tespit edilmiştir. Aynı belgedeki “hafta/ay” sütunundan

12-24/675-195

ise geleceğe yönelik olarak, 5-6 haftaya ilişkin verilerin yer aldığı tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle, kalan tahsisat bilgisi ekranından görülen bilgilerin kısıtlı bir süreye ilişkin olduğu, tüm yıla ilişkin olarak bayilere tahsis edilecek araç bilgilerini/detayını içermediği anlaşılmıştır. Kaldı ki, bayilerin, kendilerine tahsis edilen söz konusu araçlara ilişkin olarak sevk talebinde bulunup bulunmamakta serbest oldukları ve sevk talebinde bulunulmayan araçların havuza aktarıldığı hususu da gözden uzak tutulmamalıdır.

- (11) Bu çerçevede, bir bayinin stok adedinin hesaplanabilmesi için bilinmesi şart olan yedi parametrenin (bayinin; dönem başı stoku, tahsisatındaki araçlar, orderflex ile yaptığı değişiklikler, tahsisatından almadığı araçlar, havuzdan aldığı araçlar, dönem içinde sattığı araçlar ve tahsisat değişiklik talebi doğrultusunda diğer bayiler ile yaptığı değişiklikler) sadece iki tanesinin, şikayete konu sistemler aracılığıyla, diğer bayiler tarafından öğrenilmesinin mümkün olduğu anlaşılmıştır.
- (12) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında, Toyota bayileri tarafından, Toybis ve/veya T-Rnet isimli intranet sistemleri üzerinden paylaşılan bilgiler aracılığıyla, rakip bayilerin hedeflerinin ve hedef tutturma oranlarının hesaplanabildiği iddiasının gerçeği yansıtmadığı, bu çerçevede inceleme konusu sistemler aracılığıyla paylaşılan bilgilerin, rakipler arasında koordinasyona yol açma riski taşımadığı anlaşıldığından ve anılan sistemler aracılığıyla gerçekleşen veri paylaşımında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edecek bir husus tespit edilemediğinden, dosya konusu iddialara yönelik olarak Toyota ve bayileri hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.